

Олег КОНОНОВ

Здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»

спеціальності «Менеджмент»

Науковий керівник: **Славіна Н.А.**,

канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту

Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка,

м. Кам'янець-Подільський

ПРИХОВАНЕ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ, ЙОГО НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Приховане безробіття – це працівники, які трудяться неповний робочий день, робочий тиждень; безробітні, що втратили право на допомогу і незареєстровані на біржі; в країнах з деформованим ринком більшість працівників трудяться неефективно, не в повну міру своїх реальних можливостей, так як не мають стимулів до праці або їм несвоєчасно постачається сировина, матеріали і т.д. Рівень цього виду безробіття часом досягає 50% [1 с. 43].

В Україні приховане безробіття значною мірою зумовлено надлишком робочого часу відносно часу, необхідного для виробництва певного обсягу продукції. Воно виявляється в тимчасовому скороченні з ініціативи адміністрації робочого дня (тижня) для окремих груп працівників, у використанні вимушених відпусток без збереження заробітної плати [2, с. 95-97].

Загроза безробіття в умовах України пов'язана не з кризою надвиробництва, вичерпанням місткості ринку, як у західному світі, а з сучасною кризою недовиробництва, неузгодженістю процесів вивільнення, перерозподілу та працевлаштування робітників, тобто з глибокими деформаціями, що мали місце в попередній економічній системі та наступною економічною політикою [3, с. 81-82].

Безробіття неоднаково впливає на різні верстви населення.

Некерований процес приватизації, відсутність чітких програм

реструктуризації економіки, різке скорочення інвестиційних можливостей, фінансова криза призвели до різкого спаду виробництва, масового вивільнення працівників, різкого зростання масштабів безробіття.

Спад виробництва зумовив депресивний стан цілих галузей, охопив велику кількість працівників. Які залишилися без роботи і заробітку, що призводить до зниження самооцінки людини відповідно і мотивація до роботи (або до тієї форми роботи в якій працювала людина) знижується. Також призводить до зниження життєвого рівня, багато з тих хто втратили роботу влаштовуються на біржу праці, шукають нове місце роботи, але при погано налагодженій системі функціонування центрів зайнятості можливість отримати нове місце роботи практично не можливо, що призводить або до нелегальної праці — тіньова економіка, або до зниження рівня життя. Зниження рівня життя кожної окремої сім'ї призводить до погіршення демографічної, економічної, соціальної ситуації в країні загалом.

У боротьбу з безробіттям необхідно залучати значні суми коштів. Під час економічної нестабільності, перехідної економіки державні кошти спрямовані в інші, більш важливі, галузі. Із цього виходить, що на покращення ситуації безробітних та налагодження механізму працевлаштування коштів не вистачає. А як відомо безробіття вимагає багато коштів тому, що це проблема державного характеру, яка охоплює всі сфери державного та суспільного існування — нажалі цих коштів немає, або вони використовуються для інших справ.

Разом з тим, знадобився досить тривалий час для усвідомлення того, що профілактика і боротьба з безробіттям, захист громадян від нього мають починатися не з моменту реєстрації безробітних у службі зайнятості, а превентивно, коли людина ще працює.

Знизити безробіття в ряді галузей економіки можна шляхом створення галузевих програм перепідготовки і сприяння зайнятості з «підключенням» до цього відповідних міністерств і відомств. Деякі з цих програм, розраховані на кілька років, вже реалізуються, але переважна більшість міністерств і відомств

не готує таких програм. Вони дуже потрібні, зокрема для тих галузей, обсяги виробництва у яких різко впали, та галузей, що потребують особливого піклування держави[3, с. 131-132].

Основні шляхи вирішення проблем безробіття мають включати цілу низку заходів, зокрема:

- запровадити механізми захисту внутрішнього ринку праці країни;
- реалізувати Державні та регіональні програми зайнятості населення;
- знизити податки для підприємств за умови збереження робочих місць;
- застосувати економічні стимули фінансово-кредитного механізму для створення інвестиційного клімату та ефективного ринкового середовища;
- варто розвивати розгалужену систему державної служби зайнятості професійної орієнтації, підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів;
- необхідно сприяти підвищенню конкурентоспроможності робочої сили за рахунок поліпшення рівня освіти по професіях, необхідних на ринку праці;
- слід здійснювати кооперацію, спеціалізацію та інтенсифікацію виробництва на інноваційній основі з урахуванням зональної спеціалізації способом відновлення;
- гарантувати виплату заробітної плати, яка повинна бути не нижче законодавчо встановленого мінімального рівня заробітної плати (з 1 січня 2018 р. 3723 грн), недопускати затримання з її виплати, через що організувати постійний всебічний контроль з боку державних органів;
- сформувати легалізацію тіньової зайнятості [4, с. 29–34.].

Запорукою вирішення проблеми безробіття в Україні є розробка і реалізація широкого комплексу відповідних заходів, насамперед, у соціально-трудовій сфері. Варто звернути увагу на оновлення та підвищення технічного рівня робочих місць, зокрема, для того, щоб кожне з них забезпечувало зайнятому прожитковий мінімум і подальше збільшення заробітної плати (з урахуванням інфляції). Це дозволить привести заробітну плату у відповідність з продуктивністю праці, скасувати фіктивні робочі місця, зменшити приховане

безробіття [5, с. 48–53.].

Отже, запровадження таких заходів дасть змогу покращити ситуацію зайнятості на національному ринку праці, що сприятиме поліпшенню як економічного, так і соціального рівня розвитку суспільства в державі у цілому. Для вирішення проблем безробіття в Україні треба докорінно змінювати політику зайнятості. Не можна сьогодні пасивно стримувати безробіття. Тільки цілеспрямоване активне підвищення рівня зайнятості населення на діючих і на новостворених високоефективних робочих місцях допоможе вивести економіку з безвихідного становища, дати простір розвитку ринкових і соціальних перспектив.

Список використаних джерел

1. Старостенко Г. Г., Онишко С. В., Поснова Т. В. Національна економіка: навч. посібник. К. : Ліра-К, 2012. 432 с.
2. Богиня Д.П., Грішнова О. А. Основи економіки праці. К.: “ЗнанняПрес”, 2001.312с.
3. Завіновська Г. Т. Економіка праці: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003. 298 с.
4. Борищук А. О., Семенова К. Д. Аналіз рівня безробіття в Україні. *Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень* : зб. наук. студ. пр. Вип. 3. Ч. І. Одеса. 2017. С. 29–34.
5. Лисюк О. С. Безробіття як соціально-економічна проблема населення України. *Зб. наук. праць ВНАУ*. 2012. № 4(70). С. 48–53.